

גליון ר"ג
שנה ו' תשע"ז

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למספרות קליין על האישור לישותי ביהמ"ד

סיפורי חז"ל

גוי אחד אמר פעם לרבי אלעזר, יותר משחיבב הקדוש ברוך הוא את משה רבכם חיבב הוא את בלעם, שהנה כתוב בתורתכם שכאשר רצה ה' לדבר עם משה שלח וקרא לו לבוא אל המשכן כמו שכתוב ויקרא אל משה וידבר ה' אליו וכו' אך כאשר רצה לדבר עם בלעם נאמר ויבא אלקים אל בלעם ולא קרא לו לבוא כדי שלא להטריד את בלעם. ומכאן מוכח שאת בלעם אהב יותר. השיב לו רבי אלעזר בדרך משל מצורע אחד הגיע לארמון המלך ומצא את השער נעול. הקיש בחזקה על השער כדי שיפתחו לו כשאמרו למלך שהמצורע רוצה להיכנס לארמון, סירב המלך להכניסו מחמת צרעתו, ואמר המלך שאם ישלח שליח שיסלקו, הדבר יקומם אותו ויתפרץ בכח ואז עלול להדביק את בנו בצרעת, ולכן קם המלך מביסאו וניגש לשער הארמון וצעק על המצורע שיסתלק משם כדי שלא ידביק את בנו. המצורע מיהר להימלט מן המקום. לאחר זמן מסוים הגיע ידידו של המלך אל הארמון ודפק על השער. וכששמע המלך שידידו עומד בחוץ ודופק על השער, קרא לו המלך מתוך הארמון בקול חיבה שיכנס לארמון, ולא שלח המלך שליח שיקרא לו אלא הוא בכבודו ובעצמו קרא לו כדי להראות לו את חיבתו אליו. והנמשל, אומר רבי אלעזר לאותו גוי, בלעם דומה היה לאותו מצורע שדפק על שער הארמון ורצה להיכנס פנימה ולכן השי"ת הלך בעצמו לשער הארמון כדי למנוע אותו מלהיכנס פנימה שלא יטמא את הארמון. לעומת זאת משה רבנו קרא לו ה' להיכנס פנימה אל אהל מועד. רק לידיד אהוב קורא מלכו של עולם בשמו ומזמינו להיכנס אל תוך ארמונו. (וזה פרשת בלק)

פרשת השבוע

פרוטות של גזל עלול להיווצר מלאך חבלה שבכוחו להפוך על פניהן את כל חומותיה של פטרבורג.

על כל קרבנך תקריב מלח

(ב' – י"ג)

מסופר על הגה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א שהיה מורה לטפח ילדים מוכשרים ומחוננים, שלא כמו ההרגל של המון העם המשקיעים רק בילדים שאינם מוצלחים. והיה אומר, שילד מוכשר צריך רב מעולה וחרیف יותר כדי ללמדו תורה. והיה נותן טעם לשבח ענין זה, שהרי כתוב בתורה "על כל קרבנך תקריב מלח" ובתוספתא שנינו שגם אם המנחה היא מלח, צריך להקריב איתה תוספת מלח. מכאן יש ללמוד, היה אומר רבי שלמה זלמן, שגם כשמדובר במלח, בילד ממולח ומוכשר, גם הוא צריך תוספת מלח, דהיינו עידוד והדרכה אמיתית בלימוד, וללמדו ברמה גבוהה יותר לפי כשרונותיו הברוכים.

אדם כי יקריב מכם (א' – ב')
אומר רש"י: אדם למה נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו אף אתם לא תקריבו מן הגזל.

מסופר על הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, שפעם בעת שהותו באסיפה גדולה בפטרבורג, נזקק בשעת לילה מאוחרת לנייר כתיבה. מאחר והחנויות היו סגורות באותה שעה. ניגש אל אדמו"ר מפורסם ששהה אף הוא באותו מלון, וביקש ממנו כמה גיליונות נייר לכתיבה. האדמו"ר נענה בחפץ לב. וכשביקש ה"חפץ חיים" לשלם לו תמורתם. חיך האדמו"ר וסירב לקבל מידו את התשלום. מיד השיב לו ה"חפץ חיים" את הנייר. ובשום אופן לא הסכים ליטלו, עד שניאות האדמו"ר לקבל את תמורתו, כמה פרוטות. העיר אחד הנוכחים בהשתוממות, הרי ידוע לך רבי שלשתי פרוטות אין ערך של ממש. השיב ה"חפץ חיים": משתי

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:36 ת"א: 7:38 ר"ת: 8:16

פרשת ויקרא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:22 ת"א: 6:38

בזכות מי נשאר ה"מגלה עמוקות" בקראקא

לפני כ-400 שנה, זכתה העיר קראקוב שבפולין, שכיהן בה אחד הרבנים המפורסמים ביותר בעולם היהודי: הגאון הקדוש רבי נתן נטע שפירא זיע"א. רבנו היה ידוע כצדיק וקדוש שזכה לרוח הקודש, עסק רבות בתורת הקבלה ובחכמת הנסתר, והיה גאון עצום גם בתורת הנגלה. הוא חיבר את ספרו "מגלה עמוקות", שנלמד עד היום על ידי תלמידי חכמים מופלגים, כי לא כל אחד מסוגל להבין את הפירושים העמוקים שלו, המתבססים על ידע נרחב בכל חלקי התורה הקדושה.

ביום בהיר אחד זימן הגאון לביתו את ראש הקהל, של הקהילה. "אני מודיע בזאת שהחלטתי להתפטר מתפקידי", אומר הרב לראש הקהל שנבהל עד עמקי נשמתו: "מה קרה?", הוא מבקש לדעת, אבל הרב מסרב לענות לו: "בעוד שלושה ימים אני יוצא מכאן, ולא יעזרו ניסיונות שכנוע כאלו ואחרים". ראש הקהל יצא מביתו של הרב בפנים נפולות ומיהר לבשר את הבשורה המרה. אבל כבד ירד על העיר, גדולי תלמידי החכמים ניסו לדבר עם הרב ולשכנע אותו, אבל הרב לא הסכים לשמוע על כך. הוא עוזב את העיר ויהי מזה.

בצר להם החלו היהודים תושבי העיר להיערך למסיבת פרידה ראווה. הם כולם אוהבים ומעריכים מאוד את הרב, קשה להם להיפרד ממנו, אבל לפחות הם רוצים להיפרד כראוי, עם מסיבה שתבטא היטב את הכבוד הגדול שהם רוחשים לרבם הנערץ. עברו יומיים, וההכנות למסיבה הפכו קדחתניות. עוד רגע אמור הרב להיכנס ולשבת עם בני עדתו למסיבת הפרידה, שמיד לאחריה הוא יעלה על עגלה הרתומה לסוס, ויצא מהעיר יחד עם בני משפחתו ועם מעט הבגדים והכלים שצברו בתרמיליהם. רגע לפני המסיבה קורא הרב לראש הקהל ומודיע לו: "התחרטתי. אני לא עוזב את העיר". ראש הקהל אפילו לא עצר כדי לשאול מדוע. הוא יצא החוצה בשמחה ובצהלה, והחל לצעוק בקולי קולות: "הרב נשאר איתנו. הרב נישאר איתנו. הוא לא עוזב. איזה יופי!". מסיבת הפרידה הפכה לחגיגה ספונטנית ומתפרצת של תושבי קראקוב, אשר לא ידעו את נפשם מרוב שמחה על הבשורה המשמחת.

רק לאחר שנרגעו הרוחות פנו כמה מנכבדי הקהל, תלמידי החכמים והרבנים של העיר, וביקשו לשמוע מרבים, מה קרה

שהחליט לעזוב את העיר, ומה גרם לו לשנות את החלטתו. ה"מגלה עמוקות" הביט בהם בעיני הטובות, חיך חיוך אבהי ופתח את פיו: "לא אוכל לספר לכם למה רציתי לעזוב בתחילה, מטעם הכמוס עמדי, אבל למה החלטתי להישאר - אספר לכם: ביום האחרון לשהותי בעיר, שעות ספורות לפני מסיבת הפרידה המתוכננת דפקו אצלי בדלת שני בעלי דין, תובע ונתבע. התובע היה העשיר הגדול ר' יעקב, שתבע את ר' מוישה התלמיד חכם. "מיהרתי אומנם להתארגן כדי לצאת מהעיר, אבל השניים בהדירו לי שמדובר בדיון דחוף מאוד בנושא שאינו סובל דיחוי. הם חייבים שאדון את הדין שלהם לפני שאצא מהעיר, כי מי יודע כמה זמן יעבור עד שימצאו רב חדש שידון ביניהם.

ר' מוישה הינו אברך תלמיד חכם, בעל משפחה ברוכה שהיה עומד ברחוב מידי יום ומוכר כעכים בעגלתו. בוקר אחד, עבר ברחוב ר' יעקב העשיר בכרכרתו המפוארת, ושמע את קריאותיו הקצובות של ר' מוישה, המזמינות את הקונים לבוא ולקנות מכעכיו. עצר ר' יעקב את הכרכרה ומיהר לגשת לר' מוישה: "אמור לי, ר' מוישה, כמה שעות ביום הנך עומד כך ומוכר במקום ללכת ללמוד תורה?" "שלוש שעות", ענה האברך בצער. "זכמה אתה מרוויח בחודש?" ממשיך העשיר לשאול. ר' משה נקב בסכום המגיע ל-2,000 שקל, ולפעמים 2,200 שקל לחודש". "אם תסגור את חנותך ותשוב ללמוד - אשלם לך סכום שיגיע ל-7,000 שקל בכל חודש", מבטיח העשיר. האברך הדל פוקח זוג עיניים גדולות ותמהות: "תשלם לי? מדוע?" "אני רוצה לעשות איתך עסקת 'יששכר וזבולון'", ענה הגביר, "תלמד תורה יום שלם במנוחת הנפש ונתחלק בזכויות.

"ר' מוישה, מסכים לעסקה בחפץ לב, וסוגר את דוכנו אחר כבוד. כל אותו חודש הוא יושב בבית המדרש ולומד במנוחה ובשמחה. הגיע ראש חודש, שליח דופק על דלתו ומושיט לו את המעטפה שמכילה, כמסוכם, 7,000 שקל. למחרת, שב ר' מוישה, התלמיד חכם, עם העגלה לקרן הרחובות וממשיך בממכר הכעכים כבימים ימימה. עובר שם ר' יעקב העשיר ומתפלץ מה קורה כאן?? הרי עשינו הסכם? הוא ממחר לרדת מן העגלה וקורא לידידו: "ר' מוישה! מה קרה לך? האם לא שלמו לך את ההתחייבות?" "בודאי שילמו לי", עונה האברך. "אז למה הפסקת את ההסכם?" תוהה העשיר. "כי אני לא מעוניין!" פוסק ר' מוישה.

צניעות ונמשל

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' וגו'

תקריבו את קרבנכם

המגיד הקדוש מדובנא זיע"א, הסביר זאת על פי משל: רועה צאן שכח את תרמילו, וכשהציק לו הרעב נטש את צאנו והשביע נפשו בסעודה דשנה במסעדה. כשחזר למרעה ולא מצא את צאנו, שאל את אנשי המקום עליהם. וסיפרו לו שצאנו פרצו את הגדר ונכנסו לגן מרהיב העין של שר העיר, רמסו שושנים וקלקלו את הגן. וכשנודע הדבר לשר ציוה לכלאם אצלו. עמד הרועה תוהה ואובד עצות, עד שניגש אליו אחד מוקני העיר ואמר לו, כי ידוע לו שלפני מספר שנים קרה מקרה מעין זה ואותו הרועה שחכם היה, קנה עוגה מפוארת והגישה דורון לפני השר והתנצל על המקרה. נאות לו השר ושחרר את צאנו. כאשר שמע זאת הרועה, מצא הרעיון חן בעיניו ואף הוא עשה כמעשה קודמו וקנה עוגה מפוארת לשר. אך לרוע מזלו לא מצא את השר במקומו. אלא נודע לו שזה עתה נסע השר לעיר אחרת. לא איבד הרועה את עשתונותיו, הניח את העוגה על שלחן השר, פתח את דיר הצאן ולקח את צאנו. כשחזר השר למקומו, קרא לו ושאלו, באיזה רשות פתחת את הדיר ולקחת את הצאן? השיב לו הרועה, שעשה כמעשה הרועה שקדם לו. אמר לו השר שוטה שבעולם, וכי חסר לי כסף ואני צריך את העוגה שלך? אלא אותו רועה התרפס לפני וקבלתי התנצלותו. והעוגה באה רק כאות לכניעתו לפני. אך אתה לא עשית כן וראוי להענישך.

והנמשל אין הקדוש ברוך הוא רוצה את גוף הקרבן, אלא את חרטת המקריב והכנעת לבו כמעשה הרועה הראשון דוקא.

"אבל היתה לנו עסקה, אי אפשר להפר הסכמים!" צועק ר' יעקב, "בוא נמהר לרב לפני שהוא עוזב!" "הגיעו אלי שני בעלי הדינים והשמיעו את טענותיהם", ממשיך הגאון הגדול לספר את הסיפור. "שאלתי את ר' מוישה: "למה הפסקת את ההסכם? אני מכיר אותך, אתה הרי רוצה ללמוד." "זה נכון, רבי", עונה האברך, "אני אכן רוצה ללמוד, אבל העסקה הזאת היתה טעות". "מה? אתה רוצה תוספת?" נזעק ר' יעקב, "למה לא אמרתי לי שאתה רוצה יותר כסף? אשלים לך בשמחה." "לא רוצה תוספות!" פוסק האברך.

ואמר: "כאשר מכרתי את הכעכים, הייתי קם מידי לילה לאמירת תיקון חצות, ואחר כך ישבתי ללמוד עד התפילה. כאשר חזרתי הביתה מתפילת ותיקון, ניגשו כל בנות המשפחה למלאכה המורכבת של טחינת החיטים לקמח. מאחר והיתה זו מלאכה קשה ומסובכת, היו אשתי והבנות נושאות תפילה, להצלחת הטחינה, זו מתפללת ובוכה, וזו אומרת פרקי תהילים. "סיימו לטחון את הקמח, עכשיו צריך לשאת תפילה על מלאכת הניפוי, שחלילה לא תיפול תקלה תחת ידינו ולא יגיעו תולעים או חרקים קטנים אל תוך הכעכים חלילה וחס, כי הרי אסור לאכול חרקים, ושוב, זו עומדת בפינה זו וזו בפינה אחרת, כולן מתפללות מעומק הלב ומתחננות לאבא שבשמים שהמלאכה תתבצע בצורה טובה, שהאוכל יהיה כשר וטעים. עכשיו צריך לשאת תפילה שתצליח הלישה, שהבצק יהיה רך וטוב, ולאחר מכן תפילה שהכעכים יצאו טובים, טעימים ומספיק פריכים, וכך על כל פעולה ופעולה תפילות ודמעות, כשגם אני מצטרף לתפילות. "קירות הבית ספגו תפילות, והילדים ספגו את החינוך, שכאן בבית לא מבצעים שום פעולה ללא תפילה! "ועכשיו, חודש שלם עבר עלינו בבית ללא התפילות הלוהטות של אפיית הכעכים, הרגשנו חסר בבית, ועל זה - קשה היה לי לוותר, מוטב לי לוותר על משכורת שמנה מאשר על קירבת אלוקים. אין לי על מי לסמוך, לא על אף עשיר ונדיב, אלא רק על הריבונו של עולם!" "לאחר ששמעתי את דבריו של ר' מוישה", סיים ה"מגלה עמוקות" את דבריו, "התרגשתי מאוד ואמרתי לעצמי: אם בקראקוב מתגוררים כאלו יהודים יקרים - אני נשאר כאן!!"

צ'ין אדם לחברו

ענוותנותו של החיד"א

מסופר על הגה"ק החיד"א זיע"א, שהיה רגיל להריח טבק, בכל עת ובכל זמן קופסת אבק הטבק לא זוה מידו כל היום וגם בלילה, היה נעדר משנתו משעה לשעה, נוטל את ידיו ומריח מן הטבק וחוזר לישון. פעם בהיותו בדרך מסעיו כשד"ר שליח דרבנן מארץ הקודש בצרפת, שבת שבתו בביתו של אחד הגבירים, ולן אצל גביר שני כי כך היה המנהג, שהיו קונים בתרומה גדולה לטובת ארץ ישראל את הזכות שהשליח השד"ר יסעד או ילון אצל מישהו, ושנים זכו בו, אותה שבת אחד לסעודה ואחד ללינה. הימים מות החורף היו, שלגים ורוחות עזים השתוללו וסערו בחוץ. וכשניעור הרב כדרכו באמצע הלילה לשאוף טבק, חיפש וחיפש ולא מצא את קופסתו. בתוך כך נזכר כי שכח והשאיר קופסתו במקום הסעודה בבית הגביר השני. מיד התלבש בוריוות והלך למקום שסעד שם ודפק בשער. ירדו בני הבית לראות מי הדופק ונתחלחלו חיל ורעדה בראותם כי מרן החיד"א בכבודו ובעצמו בא באמצע הלילה ובמוג אויר כזה. הרב הרגיעם באמרו שרק שכח משהו באולם הסעודה, נכנס ונטל את קופסת הטבק, ומיהר וחזר לבית מלונו.

משהגיע לאכסניה שלו ושכב על משכבו נתן לעצמו דין וחשבון, מה עשה, בשביל קופסת טבק העיר משנתם את בני ביתו של הגביר, ואף את משרתי הבית שבדודאי היו עיפים ויגיעים מעבודתם במשך היום ומתוקה שנת העובד. מיד נתמלא כל לבו חרטה וצער גדול על המעשה

אשר עשה, הניח את קופסת הטבק הצדה ושוב לא נגע בה והדיר עצמו מן הריח, וכל הלילה נדדה שנתו מעיניו בשל רגשי נוחם ומוסר כליות. למחרת בשבת בבקר צוה הרב להכריז בעיר שידרוש בבית הכנסת הגדול אחרי קריאת התורה וכל בני העיר יתאספו לשם.

כשסיימו קריאת התורה, עלה הרב על הבימה ובקול ספוג דמעות סיפר לקהל כל אותו מעשה שהיה לו עם קופסת הטבק. והמשיך ואמר רבותי גם מקודם ידעתי גם ידעתי מיעוט ערכי הדל אדם מועט לעולם, אך מתוך מכשול הטבק שקרה לי נוכחתי כי חדל אישים הנני, שלא יכולתי למשול בעצמי ולשלוט על רצוני אפילו שעה קלה. רבותי במטותא מכם אם יש את נפשכם לחלק כבוד לארץ הקודש, אינני רשאי למנוע, אבל לי לשמי עיניכם הרואות כי אינני כדאי וראוי לכבוד. הריני מבקש סליחה ומחילה, סיים מרן החיד"א מכל העובדים בבתי שני הגבירים ומבעלי הבתים, שהעויתי בהם פנים להפריע מנוחתם. ולשם תשובת המשקל הנני נודר בזה נדר גדול לאלקי ישראל, על דעת המקום ברוך הוא ועל דעת הקהל הקדוש הזה, שמהיום והלאה לא אוסיף לשאוף טבק כל עיקר מעתה ועד עולם. וה' הטוב יכפר בעדי. בשמעם את הדברים האלה געו כל העם בבכיה. ואמרו שמעולם לא נשמעה דרשה שתעורר להרהורי תשובה בכל הלבבות כדרשה זו שדרש מרן החיד"א באותה השבת.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ה' ניסן

הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא ב"ר שמואל (אוהב ישראל - תקפ"ה)
הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלאזוב ב"ר דוד מדינוב (צבי לצדיק - תרפ"ד)

יום ראשון ו' ניסן

רבי חיים אבואלעפיא ב"ר יעקב (אב"ד טבריה - תק"ב)

הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמואל יעקב ראטה (שומרי אמונים - תש"ז)

יום שני ז' ניסן

הרה"ק רבי יצחק מדראביטש ב"ר יוסף (תלמיד הבעש"ט - תק"ד)

הרה"ק רבי ישכר דוב מזידיטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)

יום שלישי ח' ניסן

רבי ר' אליה שפירא ב"ר בנימין וואלף (אליהו רבה - תע"ב)

הרה"ק רבי מרדכי מנעשחיו ב"ר דוב בער (תק"ס)

יום רביעי ט' ניסן

הרה"ק רבי יעקב צבי יאלעס מדינוב ב"ר נפתלי (תלמיד החוזה - מלא הרועים - תקפ"ה)

הגה"צ ר' אריה ב"ר בנימין ביינוש לוי (תשכ"ט)

הרה"ק רבי חיים מאיר ב"ר ישראל מזויזניצא (תשל"ב)

יום חמישי י' ניסן

מרים הנביאה בת עמרם (ב"א תפ"ז)

יום שישי י"א ניסן

רבינו משה בן נחמן רמב"ן (ה"א כ"ט)

הרה"ק רבי ישעיהו ב"ר אברהם הורוויץ (שלי"ה - ש"צ)

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן

פרפראות

מסופר על הגה"צ רבי אריה לוי זיע"א (יומא דהילולא ט' ניסן) שהיה רגיל לבוא הרבה אל הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א. ובכל פעם לא התאפק ונשק את ידי הרבי. אף שידוע שהרבי היה מתנגד לכך, לא יכול היה לשלוט בעצמו ולהימנע מכך, ואמר: מחמת רוב אהבה ליהודי הזה אני מוכרח לעשות כך.